

S. S.

"Schiff und Seuche 1795-1799", Øivind Larsen, Oslo 1968 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/3, 708

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Snieżnych" Afryki. Dodatkowo należy również ocenić fakt, że zasługi podróżników polskich w Afryce wydobyte zostały w oddzielnym rozdziale.

Z porównania książki o „Czarnym Lądzie” z wcześniejszymi dziełami o Afryce, np. P. Paulitschkego *Die geographische Erforschung des afrikanischen Kontinents* (1880 r.) lub K. Hasserta *Die Erforschung Afrikas* (1941 r.), wynika, że jest ona znacznie bardziej przystępna i bardziej odpowiednia jako lektura dla szerokiego kręgu czytelników.

J. Bb.

Øivind Larsen, *Schiff und Seuche 1795—1799*. Oslo Universitetsforlaget, Oslo 1968, ss. 267, ilustr. 84, tabl. 27, diagr. 28.

Autor należy do młodszej (ur. w 1938 r.) generacji lekarzy zajmujących się zagadnieniami historii medycyny; swoje zainteresowania godzi z zajęciami stypendysty Instytutu Higieny uniwersytetu w Oslo; jest przy tym współpracownikiem Międzynarodowego Towarzystwa Historii Medycyny.

Temat, który podjął, wiąże się z dziejami medycyny „morskiej”, z zagadnieniem zdrowotności załóg okrętowych, które odbywały dłuższe rejsy u schyłku XVIII w. Brali w nich udział marynarze udający się z Danii do Indii Zachodnich. Należeli zaś do zjednoczonej floty duńsko-norweskiej, w owym czasie najpotężniejszej w świecie.

Szczegółowe raporty oficerów pokładowych, znalezione w archiwum w Kopenhadze, pozwoliły na bardzo trafną klasyfikację chorób, na które zapadali marynarze. Obejmują one, według autora, kilka grup: choroby żołądka i jelit, choroby przewodu oddechowego i gorączkowe, zranienia, choroby skóry i weneryczne, choroby wskutek braków w pożywieniu i in. Autorowi udało się również przedstawić liczbowo zachorowalność wśród marynarzy. Przedstawił ten problem w zestawieniach statystycznych i diagramach.

Przedstawione w książce fakty są cennym przyczynkiem do rozważań ogólniejszych nad dziejami medycyny i higieny, niepozbawionym szerszego tła ogólnych osiągnięć w nauce lekarskiej w omawianym okresie.

S. S.

Roger Wickson, *Britain's Inland Waterways*. Methuen, London 1967, ss. 96.

Książka Wicksona przedstawia dzieje sieci angielskich kanałów śródlądowych, zapoczątkowanej przez księcia Brunszwiku i Jamesa Brindleya w drugiej połowie XVIII w., a rozwiniętej następnie przez Josiaha Wedgwooda, Thomasa Telforda i in. System kanałów był w Anglii istotnym składnikiem sieci transportowej okresu rewolucji przemysłowej, łącząc m.in. rzeki Trent, Mersey, Severn i Tamizę. Dopiero w czasach wiktoriańskich budowa dróg żelaznych zmniejszyła ogromnie znaczenie tych kanałów.

Josephine Kamm, *Joseph Paxton and the Crystal Palace*. Methuen, London 1967, ss. 160, ilustr.

W popularnonaukowej serii *A Story Biography* ukazała się biografia jednego z głównych wczesnych promotorów budownictwa stalowego J. Paxtona. Rozpoczął on karierę jako pomocnik ogrodnika, wprowadził potem w Anglii hodowlę wielu rzadkich roślin, budował oranżerie o szkieletcie stalowym, zdobył sobie jednak sławę